

1. Referentie

Referentie	Van Tuijl, C. (2002). Opstap Opnieuw bij Turkse en Marokkaanse gezinnen: werkt het? <i>Kind en Adolescent</i> , 23, (2), 112-117.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Opstap Opnieuw is een gezinsstimuleringsprogramma. Aan Opstap Opnieuw nemen moeilijk bereikbare Turkse en Marokkaanse gezinnen deel. Bij deze groepen wordt nagegaan of korte-termijneffecten ruim twee jaar na afloop van het programma behouden dan wel uitgedoofd zijn. Belangrijkste criterium voor effectiviteit is doorstroming in het onderwijs.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, onderwijs
Trefwoord(en)	Doorstroming, interactie, minderheden, Opstap Opnieuw, opvoedingsondersteuning

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Cathy van Tuijl Capaciteitsgroep Kinder- en Jeugdstudies Faculteit Sociale Wetenschappen Universiteit Utrecht Postbus 80.140 3508 TC Utrecht Nederland Tel: +3130/ 253 20 12 Fax: +3130/ 253 91 41 pedsecr@fss.uu.nl http://www.uu.nl/uupublish/onderwijs/opleidingen/pedagogiek/15701main.html

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Heeft Opstap Opnieuw positieve effecten op de schoolresultaten van kinderen die dit programma volgden? Blijven korte-termijneffecten ook behouden op langere termijn? Heeft er een verandering plaatsgevonden in de moeder-kindrelatie?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Quasi-experimenteel longitudinaal kwantitatief onderzoek o.v.v. een dieptestudie via video-opnames van moeder en kind tijdens een spelopdracht
Onderzochte groep	300 gezinnen verspreid over 22 locaties (zowel grote en middelgrote als plattelandsgemeenten) waarvan 180 Turkse en 140 Marokkaanse gezinnen. Hiervan nemen 200 gezinnen aan Opstap Opnieuw deel. Zowel gegevens van kleuters, ouders, scholen, leerkrachten en coördinatoren van Opstap Opnieuw werden verzameld.
Bereik	Nationaal (Nederland)

7. Resultaten

Korte termijn effecten	Opstap Opnieuw heeft zowel voor de Turkse als Marokkaanse groep positieve effecten op de doorstroming van de kinderen naar groep 3. Testprestaties in de moedertaal en voorbereidend rekenen in het Nederlands en leerkrachtbeoordelingen zijn vooral in de Turkse groep verbeterd.
Lange termijn effecten	Zowel Turkse als Marokkaanse Opstap Opnieuw kinderen stromen beter door dan de controlegroep. Er heeft dus geen uitdoving van eerdere effecten plaatsgevonden.
Moeder-kindrelatie	Opstap Opnieuw blijkt bij Turkse gezinnen een effect te hebben op de kwaliteit van de moeder-kind interactie. De moeders zijn meer ondersteunend en stimulerend. Tevens blijkt dat deze interactiekenmerken bijdragen aan betere testprestaties.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Opstap Opnieuw is een tweejarig stimuleringsprogramma voor gezinnen in achterstandssituaties met kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar. Door een groot aantal activiteiten, waarin een reeks boekjes een belangrijke rol speelt, oriënteren kinderen zich spelenderwijs op het lezen, schrijven en rekenen in groep drie. Een ouder, meestal de moeder, voert per week twee activiteiten uit met het kind. De opvoeder wordt hierbij ondersteund door een buurtmoeder. De buurtmoeder gaat een keer per twee weken op huisbezoek en neemt met de ouder de nieuwe activiteiten voor de komende week door, bespreekt de voortgang en laat zien hoe een ouder met het kind de activiteiten kan uitvoeren. Verder komen de deelnemende ouders een keer per twee weken bij elkaar onder leiding van een coördinator. Tijdens deze groepsbijeenkomsten kunnen ouders ervaringen uitwisselen en elkaar ondersteunen. De ouder leert, onder meer via een videocursus, het kind te ondersteunen bij het leren thuis en op school. Centraal staat het op een positieve manier ingaan op signalen van het kind en bevorderen van een actieve leerhouding en leerplezier. De ouder verkrijgt bovendien kennis en vaardigheden met betrekking tot ontwikkeling en opvoeding en raakt betrokken bij het ontwikkelingsproces en onderwijs van het kind. Opstap Opnieuw wordt in verschillende talen aangeboden.

De doelen van Opstap Opnieuw zijn de ondersteuning van de pedagogische omgang (ouder-kind interactie) in het gezin, het bevorderen van een onderwijsondersteunend gezinsklimaat, het bevorderen van een actieve leerhouding bij het kind, het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling en de taalontwikkeling en het bevorderen van betrokkenheid van ouders bij het onderwijs.

Dit onderzoek gaat de effecten na van Opstap Opnieuw. Er nemen moeilijk bereikbare Turkse en Marokkaanse gezinnen deel. Bij deze groepen wordt nagegaan of korte termijneffecten ruim twee jaar na afloop van het programma behouden dan wel uitgedoofd zijn. Belangrijkste criterium voor effectiviteit is doorstroming in het onderwijs. Het blijkt dat de Turkse groep de voorsprong in doorstroming heeft weten te behouden. Bij de Marokkaanse groep is de voorsprong iets verminderd maar nog steeds substantieel. Programmakinderen stromen 15% vaker door dan kinderen in de controlegroep. Geconcludeerd wordt dat Opstap Opnieuw een effectief programma is voor bestrijding van onderwijsachterstand bij Turkse en Marokkaanse kinderen.